

Advies van de Nationale Paritaire Commissie Geneesheren-Ziekenhuizen over de loon- en arbeidsvoorwaarden van de ASO

Rekening houdend met de adviesaanvraag van 24 februari 2020 van de minister van sociale zaken en volksgezondheid verzoekt de Nationale Paritaire Commissie Geneesheren-Ziekenhuizen (hierna als NPCAZ afgekort) om onderstaande collectieve overeenkomst die in haar schoot werd goedgekeurd bij K.B. overlegd in ministerraad bindende kracht te verlenen met ingang van 1 augustus 2021 in toepassing van het K.B. nr. 47 van 24 oktober 1967.

Deze collectieve overeenkomst vormt een eerste fase van een globaal plan van aanpak dat tot doel heeft om de loon- en arbeidsvoorwaarden en de sociale bescherming van de ASO te verbeteren en sociale randvoorwaarden te verzekeren voor de kwalitatieve uitoefening van de opleiding in het belang van de patiënten.

Deze collectieve overeenkomst houdt rekening met het bestaande wettelijke kader, inzonderheid de wet van 12 december 2010 tot vaststelling van de arbeidsduur van de geneesheren, de tandartsen, de dierenartsen, kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs die zich voorbereiden op de uitoefening van deze beroepen alsook het K.B. van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor erkenning van geneesheren-specialisten en van huisartsen en het M.B. van 23 april 2014 tot vaststelling van de algemene criteria voor de erkenning van arts-specialisten, stagemeeesters en stagediensten.

Partijen hebben kennis genomen van de verbintenis van de regering en de Nationale Commissie Artsen-Ziekenfondsen om enveloppes van respectievelijk 20 miljoen EUR en 10 miljoen EUR op jaarbasis te voorzien die moet toelaten de uitvoering van deze overeenkomst te faciliteren. De NPCAZ wenst betrokken te worden bij de wijze van verdeling van deze enveloppes tussen de ziekenhuizen die artsen-specialisten in opleiding tewerkstellen.

De ondertekenende partijen komen overeen om volgende bepalingen en verbintenissen verplichtend in de opleidingsovereenkomsten te vermelden.

Collectieve overeenkomst over de minimale voorwaarden die moeten opgenomen worden in de opleidingsovereenkomsten die met artsen-specialisten in opleiding worden afgesloten

Art. 1 (basisarbeidstijd tijdens ‘comfortabele’ uren)

Het basisloon, bedoeld in artikel 7 § 2, eerste lid, van de wet van 12 december 2010 wordt vastgesteld op een minimum forfaitair brutobedrag van **3.111,92 EUR** per maand voor een arts-specialist in opleiding tijdens zijn eerste jaar opleiding en overeenstemmend met de arbeidsprestaties en de uren wetenschappelijk werk gerealiseerd in de in artikel 5 § 1, eerste lid, bedoelde arbeidsduur. Dit minimum brutobedrag wordt jaarlijks op 1 januari geïndexeerd volgens de regels vastgesteld in uitvoering van artikel 207bis van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen.

Een voltijdse tewerkstelling bedraagt een arbeidsduur van 48 uur per week.

Het minimum basisloon vermeld in het eerste lid wordt op basis van de anciënniteit van de arts-specialist in opleiding verhoogd met de minimum bedragen vermeld in volgende tabel:

	Verhoging	Minimum brutobedrag
Jaar 1	-	3.111,92 EUR
Jaar 2	100 EUR	3.211,92 EUR
Jaar 3	125 EUR	3.336,92 EUR
Jaar 4	125 EUR	3.461,92 EUR
Jaar 5	150 EUR	3.611,92 EUR
Jaar 6	150 EUR	3.761.92 EUR

Voor een deeltijdse arbeidsduur wordt het minimum brutobasisloon pro rata verminderd.

Art. 2 (opt-out uren tijdens ‘comfortabele’ uren)

Voor de bijkomende arbeidstijd, bedoeld in artikel 7 § 2, eerste lid van de wet van 12 december 2010, die niet valt onder één van de situaties bedoeld in artikelen 3 en 4, bedraagt het minimum bruto uurloon **110 %** van het minimum basisuurloon.

Art. 3 (oncomfortabele uren week en zaterdag)

Voor elke arbeidstijd, ongeacht of deze behoort tot de basis arbeidstijd bedoeld in artikel 1 of de bijkomende arbeidstijd bedoeld in artikel 2, die tussen 20 u ‘avonds en 8 uur ‘s morgens en op zaterdag wordt verricht, bedraagt het minimum bruto uurloon **125 %** van het minimum basisuurloon.

Art. 4 (oncomfortabele uren zondag en feestdagen)

Voor elke arbeidstijd, ongeacht of deze behoort tot de basis arbeidstijd bedoeld in artikel 1 of de bijkomende arbeidstijd bedoeld in artikel 2, die op zondag of op wettelijke feestdagen wordt verricht, bedraagt het minimum bruto uurloon **150 %** van het minimum basisuurloon.

Art. 5 (oproepbare wachtdiensten)

Als oproepbare wachten worden beschouwd, de extramurale wachtdiensten waarbij van de arts-specialist in opleiding niet wordt verwacht om zich binnen de 20 minuten ter plaatse in het ziekenhuis te begeven.

Oproepbare wachten waarbij men in minder dan 20 minuten in het ziekenhuis wordt verwacht, worden beschouwd als intramurale wachten, en meegeteld en vergoed als arbeidstijd conform voorgaande artikelen, met dien verstande dat elk begonnen uur minstens vergoed wordt.

Oproepbare wachten tijdens wekdagen tussen 8 uur 's morgens en 20 uur 's avonds worden, forfaitair vergoed met een bedrag van **50 EUR** per begonnen periode van 12 uren.

Oproepbare wachten tijdens het weekend en tussen 20 uur 's avonds en 8 uur 's morgens worden, forfaitair vergoed met een bedrag van **75 EUR** per begonnen periode van 12 uren.

De betrokken uren worden niet bij de berekening van de arbeidsduur in aanmerking genomen.

Gepresteerde arbeidstijd in het ziekenhuis tijdens de periode van een oproepbare wachtdienst wordt vergoed als arbeidstijd conform voorgaande artikelen, met dien verstande dat elk begonnen uur minstens vergoed wordt.

Art. 6

Het maandelijks arbeidsrooster met inbegrip van de wachtregeling en de rusttijden wordt door het ziekenhuis minstens vier weken voor de aanvang ervan aan de arts-specialist in opleiding op elektronische wijze meegedeeld en tegelijkertijd op elektronische wijze overgemaakt aan de onafhankelijke derde partij bedoeld in artikel 7.

Art. 7

De arts-specialist in opleiding doet een beroep op een door de overheid ter beschikking gestelde elektronische registratietool, beheerd door een onafhankelijke derde partij, om de door hem geleverde arbeidstijden te registreren en om een berekening van de verschuldigde vergoedingen te laten verrichten.

De registratie van de arbeidstijd en berekening van de vergoedingen worden minstens één maal per trimester door de onafhankelijke derde partij overgemaakt aan de arts-specialist in opleiding, de stagemeeester en het ziekenhuis waar de arts-specialist in opleiding zijn prestaties heeft verricht. De door de arts-specialist in opleiding geregistreerde arbeidstijd wordt geacht correct te zijn tenzij de stagemeeester of ziekenhuis aan de hand van documentatie kan aantonen dat de registratie niet met de werkelijkheid overeenkomt. In het geval het ziekenhuis of de stagemeeester opmerkingen heeft bij de door de onafhankelijke

derde partij opgeleverde informatie, neemt deze laatste de nodige initiatieven om het geschil uit te klaren.

De onafhankelijke derde partij screent de in artikel 6 bedoelde arbeidsroosters op hun conformiteit met de vigerende wet- en regelgeving of de bepalingen van deze overeenkomst. De vastgestelde afwijkingen worden meegedeeld aan de arts-specialist in opleiding, de stagemeeester en het ziekenhuis met het oog op het rechtzetten van deze afwijkingen.

De stagemeeester en het ziekenhuis blijven hoe dan ook verantwoordelijk voor de financiële impact van gebeurlijke rechtzettingen van welke aard ook, ook al heeft de arts-specialist in opleiding de betrokken stagedienst reeds verlaten.

Bij veelvuldig voorkomende discrepantie tussen het arbeidsrooster, de door de arts-specialist in opleiding geregistreerde arbeidstijd en/of de door de stagemeeester of ziekenhuis aangegeven arbeidstijd, wordt de sociale inspectie op de hoogte gebracht met het oog op een controle van deze discrepanties. Ook in het geval van weigering van aanpassing van het arbeidsrooster na controle op de conformiteit met de vigerende wet- en regelgeving, wordt de sociale inspectie op de hoogte gebracht met het oog op een controle op deze niet-conforme arbeidsroosters.

De onafhankelijke derde partij maakt ook jaarlijks een verslag aan de overheid op van de problemen die zich hebben voorgedaan. Dit verslag wordt ook besproken binnen de NPCAZ met het oog op het evalueren van deze collectieve overeenkomst.

Art. 8

De maandelijkse loonfiche vermeldt met de hoogste mate van detail de geleverde arbeidstijden. Op zijn minst moet een vergelijking mogelijk zijn met de geregistreerde arbeidsduur in de door de overheid ter beschikking gestelde registratietool bedoeld in artikel 7.

Art. 9

Er wordt maandelijks een onkostenvergoeding van **100 EUR** toegekend aan de arts-specialist in opleiding. Deze vergoeding dekt onder meer de kosten die betrekking hebben op verplaatsingen, telefonie en telematica.

Wetenschappelijke activiteiten (zoals publicatiekosten, congressen, vaardigheidscursussen,...) worden vergoed op basis van bewezen reële kosten in onderlinge overeenstemming tussen de stagemeeester en de arts-specialist in opleiding, of maken het voorwerp uit van een specifiek budget ten voordele van de arts-specialist in opleiding. Het ziekenhuis wordt uitdrukkelijk geïnformeerd over de gemaakte onkosten.

De afspraken en de bedragen inzake de vergoeding voor wetenschappelijke activiteiten worden uitdrukkelijk vermeld in de opleidingsovereenkomst.

Art. 10

De zwangere arts-specialist in opleiding geniet van de volledige moederschapsbescherming die op basis van de arbeidswet van 16 maart 1971 en haar uitvoeringsbesluiten wordt geboden. De ondertekenende partijen komen overeen dat de zwangere arts-specialist in opleiding vanaf 26 weken zwangerschap geen prestaties meer mag verrichten tussen 20 u 's avonds en 8 u 's morgens en geen risicovolle activiteiten mag verrichten zoals onder meer een deelname aan MUG-interventies. De arbeidsduur wordt beperkt tot maximum 12 uur aaneensluitend. Vanaf de bekendmaking van de zwangerschap aan de werkgever mag er geen blootstelling meer zijn aan ioniserende stralen en andere gevaarlijke situaties met een potentiële impact op de gezondheid van de foetus.

De arts-specialist in opleiding kan genieten van de verlofstelsels bepaald in de artikelen 30 en 30 ter van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en onder de voorwaarden die in deze bepalingen zijn omschreven.

De arts-specialist in opleiding kan genieten van de palliatieve verlofstelsels bepaald in de artikelen 100bis en 102bis van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen.

De opleidingsovereenkomst vermeldt uitdrukkelijk dat de arts-specialist in opleiding een beroep kan doen op de toepassing van deze bepalingen.

Art. 11

Diegene die het loon van de arts-specialist in opleiding betaalt, garandeert bij ziekte van de arts-specialist in opleiding een gewaarborgd maandloon, minstens gelijk aan het basisloon bedoeld in artikel 1, gedurende de eerste 30 dagen van arbeidsongeschiktheid.

Art. 12

De codex over het welzijn op het werk is van toepassing op de personen die arts-specialisten in opleiding tewerkstellen. Meer in het bijzonder engageren de partijen zich om hun interne procedure met betrekking tot problemen inzake grensoverschrijdend of ontoelaatbaar gedrag aan te scherpen. De contactgegevens van de vertrouwenspersoon of de preventieadviseur psychosociale aspecten (of van de dienst die deze taak op zich neemt) wordt uitdrukkelijk in de opleidingsovereenkomst vermeld.

Art. 13

Elke arts-specialist in opleiding heeft jaarlijks recht op minstens **20** vakantiedagen boven op de 10 wettelijke feestdagen. Minstens 10 vakantiedagen kunnen in een ononderbroken periode worden opgenomen, met inbegrip van het weekend in het begin en aan het einde van deze periode.

De arts-specialist in opleiding die arbeidsprestaties verricht op een wettelijke feestdag heeft recht op de in de arbeidswetgeving voorziene betaalde inhaalrust. Daarnaast wordt een wettelijke feestdag die in het weekend valt gecupereerd op een ander moment.

Elke arts-specialist in opleiding heeft jaarlijks recht op vrijstelling van arbeidsprestaties met het oog op het verrichten van wetenschappelijke opdrachten, bovenop de jaarlijks contractueel toegekende vakantiedagen. De ondertekenende partijen komen overeen om de in artikel 5§4 van de wet van 12 december 2010 bedoelde uren te bundelen tot minstens **10** forfaitaire wetenschappelijke dagen per jaar die vrij gebruikt kunnen worden voor wetenschappelijk werk, studieverlof of congressen.

De arts-specialist in opleiding die aanwezig dient te zijn op lessen en examens in het kader van een master specialistische geneeskunde, wordt vrijgesteld van arbeid. Als deze lessen of examens in het weekend plaatsvinden, dan zijn artikelen 3 en 4 niet van toepassing en is er geen aanleiding tot recuperatie van deze tijd op een ander moment.

Afwezigheden moeten door de arts-specialist in opleiding minstens 4 weken op voorhand worden aangevraagd. De stagemeeester of zijn/haar plaatsvervanger is gehouden om hierop binnen de 7 dagen te antwoorden.

De opleidingsovereenkomst vermeldt uitdrukkelijk, rekening houdend met de minima, bepaald in dit artikel, op hoeveel dagen vakantieverlof, wetenschappelijk verlof en studieverlof de arts-specialist in opleiding recht heeft.

Art. 14

Overeenkomstig artikel 38 van het ministerieel besluit van 23 april 2014 tot vaststelling van de algemene criteria voor de erkenning van arts-specialisten, stagemeeesters en stagediensten, moet ten behoeve van de arts-specialist in opleiding een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid worden afgesloten. De opleidingsovereenkomst vermeldt uitdrukkelijk de regeling die ter zake werd getroffen. De polis van de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid kan op vraag van de arts-specialist in opleiding ingekeken worden. De arts-specialist in opleiding wordt uitdrukkelijk gewezen op het feit dat activiteiten buiten het ziekenhuis verricht, niet toegelaten zijn en niet gedekt worden door de polis.

Art. 15

De opleidingsovereenkomst vermeldt de periode waarvoor de stagemeeester erkend werd en voor hoeveel artsen-specialist in opleiding deze erkenning geldt.

Art. 16

De financiële middelen die door de federale overheid en de Nationale Commissie Artsen-Ziekenfondsen ter waarborging van de uitvoering van deze overeenkomst worden toegekend aan de ziekenhuizen, worden medegedeeld aan de medische raad van het ziekenhuis en in onderlinge overeenstemming tussen de beheerder en de medische raad besteed ter vergoeding van de arts-specialist in opleiding.

Indien deze financiële middelen niet volstaan voor de dekking van de meerkosten die het gevolg zijn van deze overeenkomst, zullen deze gedragen worden door de artsen die de honoraria ontvangen voor de prestaties die door de arts-specialist in opleiding geleverd

worden. De regeling ter zake zal ook in onderlinge overeenstemming tussen de beheerder en de medische raad worden afgesproken.

Art. 17

De ondertekenende partijen erkennen dat deze collectieve overeenkomst het resultaat is van grondige onderhandelingen over alle aspecten die in de verschillende eisenpakketten aan bod komen. De ondertekenende partijen engageren zich om te waken over een verdere constructieve dialoog met het oog op een correcte uitvoering van deze overeenkomst. Ten dien einde engageren de partijen zich om gedurende minstens één jaar na de ondertekening van het akkoord geen nieuwe eisen of aanpassingen aan deze overeenkomst op tafel te leggen, tenzij deze vallen binnen de vragen die in het begeleidend advies van de NPCAZ bij deze overeenkomst zijn geformuleerd.

Art. 18

De ondertekenende partijen verbinden zich ertoe deze overeenkomst te evalueren elke twee jaren na de inwerkingtreding ervan, in het bijzonder met het oog op een sterkere harmonisering van de arbeids- en loonvoorwaarden en een opvulling van mogelijke hiaten in de sociale bescherming.

Art. 19

Deze collectieve overeenkomst treedt in werking vanaf het academiejaar 2021-2022 en zal door de stagemeeesters en ziekenhuizen toegepast worden vanaf de datum die in het stageplan van de arts-specialist in opleiding is bepaald als beginpunt van het nieuwe academiejaar.

Evenwel kan de arts-specialist in opleiding wiens opleiding reeds gestart is alvorens deze overeenkomst in werking is getreden en wiens loonvoorwaarden voordeliger zijn dan de voorwaarden van de artikelen 1 tot en met 5 en 9, uitdrukkelijk schriftelijk eisen om de op hem toegepaste loonvoorwaarden te behouden tijdens het academiejaar 2021-2022 en 2022-2023 voor zover de opleiding tijdens deze academiejaren worden verdergezet in ziekenhuizen die bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst over voordeligere loonvoorwaarden beschikten.

Voorgestelde aanpassingen aan de regelgeving

De NPCAZ stelt aan de minister voor om volgende concrete aanpassingen door te voeren aan volgende regelgeving:

1. M.B.23 APRIL 2014 TOT VASTSTELLING VAN DE ALGEMENE CRITERIA VOOR DE ERKENNING VAN ARTS-SPECIALISTEN, STAGEMEESTERS EN STAGEDIENSTEN

“De stagemeester garandeert dat de kandidaat-specialist gedurende zijn opleiding een billijke vergoeding zoals bepaald in artikel 34 van het K.B. van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van artsen specialisten en van huisartsen ontvangt.

Onder billijke vergoeding wordt verstaan het basisloon en het aanvullend loon zoals bedoeld in artikel 7 § 2 van de wet van 12 december 2010 tot vaststelling van de arbeidsduur van de geneesheren, de tandartsen, de dierenartsen, kandidaat geneesheren in opleiding en studenten-stagiairs die zich voorbereiden op de uitoefening van deze beroepen.

Het basisloon en het aanvullend loon stemmen minstens overeen met de bedragen vastgesteld in de collectieve overeenkomsten die in voorkomend geval hierover worden gesloten in de Nationale Paritaire Commissie Artsen Ziekenhuizen, ingesteld bij K.B. nr. 47 van 24 oktober 1967 en waaraan bij Koninklijk Besluit bindende kracht wordt verleend.

De billijke vergoeding wordt aan de kandidaat specialist betaald hetzij door de stagemeester hetzij door het ziekenhuis waarin de stage wordt verricht.”

2. KB 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor erkenning van artsen-specialisten en van huisartsen.

Aan de minister wordt de bevoegdheid gegeven om:

- In de schoot van iedere kamer van de Hoge Raad van artsen-specialisten en huisartsen een overlegcomité op te richten met het oog op de bespreking en het oplossen van problematieken inzake de opleiding van arts-specialisten; samengesteld uit telkens vier door de minister te benoemen vertegenwoordigers van volgende organisaties: artsen, ziekenhuizen, universiteiten en de kandidaat-specialisten + observator overheid
- de specifieke taken en werking van deze overlegcomités te bepalen.

3. Uitvoerings-MB

Het uitvoerend MB bevat volgende bepalingen:

- Het overlegcomité duidt een onafhankelijke voorzitter aan.
- Het overlegcomité heeft tot taak:

- Klachten van arts-specialisten in opleiding omtrent problematieken inzake hun opleiding onderzoeken en indien aangewezen deze klachten verder oriënteren;
- Voorstellen te formuleren aan de Hoge Raad en de minister van Volksgezondheid met betrekking tot de kwaliteitsbevordering van de opleidingen, tot het waarborgen van de nodige stagediensten voor de zog. knelpuntspecialismen en tot de organisatie van intramurale en extramurale stagediensten;
- Voorstellen te formuleren aan de NPCGZ die betrekking hebben op de verdere ontwikkeling van de collectieve overeenkomsten over de arts-specialisten in opleiding en de administratieve uitvoering ervan;

4. Benoemingsbesluit leden van de overlegcomités (MB)

Bijkomende adviezen en vragen van de NPCAZ

De NPCAZ vraagt aan de bevoegde administraties dat een uniform en gestandaardiseerd model van opleidingsovereenkomst en vergoedingsfiche tegen 30 juni 2021 aan de arts-specialisten in opleiding, de stagemeeesters en ziekenhuizen wordt overgemaakt. De NPCAZ wil hieraan meewerken.

De NPCAZ zal zich nog verder buigen over de manier waarop de tijdvakken met betrekking tot telegeneeskundige verstrekkingen (bijv. protocollen medische beeldvorming), als arbeidstijd kunnen worden in aanmerking genomen.

Bovendien verzoekt de NPCAZ de regering in het verlengde van de voorgestelde collectieve overeenkomst zo snel als mogelijk maatregelen te nemen om de sociale bescherming van de artsen in opleiding te verbeteren.

Hierbij wordt de regering verzocht na te gaan of en onder welke voorwaarden de opleidingsjaren met het oog op de erkenning van arts-specialist kunnen worden gelijkgesteld met arbeidsprestaties bij het berekenen van het wettelijk pensioen en/of het bedrag van het sociaal statuut toegekend door het Riziv aan geconventioneerde artsen voor artsen in opleiding kan worden opgetrokken.

De NPCAZ dringt er ook aan om de regeling werkloosheid van toepassing te maken voor de arts-specialist in opleiding.

Verder is de NPCAZ van oordeel dat de niet-naleving van het wettelijk kader inzake loon- en arbeidsvoorwaarden en inzake het welzijn op het werk door stagemeeesters moeten kunnen leiden tot de niet-toekenning van de Riziv-vergoeding bedoeld in artikel 55 van de GVVU wet en/of de intrekking van de erkenning van de stagemeeester overeenkomstig art. 40 van het KB van 21 april 1983.

Tevens wenst de NPCAZ dat financiële stimuli worden uitgewerkt om de opleiding van artsen-specialisten in zog. knelpuntdisciplines te bevorderen.

Ten slotte acht de NPCAZ het noodzakelijk om de coördinatiefunctie van de opleidingen op een correcte manier te organiseren en honoreren in verschillende opleidingssettings.

De NPCAZ wenst haar samenstelling te herbekijken zodat ook de arts-specialisten in opleiding erin kunnen worden opgenomen voor de materies die hun aanbelangen. In deze oefening wordt ook een specifieke vertegenwoordiging van de universitaire ziekenhuizen meegenomen.

De NPCAZ zal voor eind 2022 de toepassing van de voorgestelde collectieve overeenkomst evalueren. Hierbij zal zij nagaan of bijkomende initiatieven moeten worden ontwikkeld om het onderscheid tussen de functie van werkgever en de functie van opleider te versterken.

Een meer doorgedreven harmonisering van de arbeids- en loonvoorwaarden wordt nagestreefd. Rekening houdend met de beschikbare middelen zal de NPCAZ daartoe verdere stappen voorbereiden.